

Eitjes plukresten paddenstoelen

De natuur tussen de greens van de DGC in 2021

(Sjef ten Berge, nov 2021).

Het zachte novemberweer in 2020 maakte onze wintergolfers herhaaldelijk gelukkig bij het betreden van de baan. Het humeur bij het huiswaarts keren kent doorgaans een andere verdeling van plussen en minnen. Wel blijft deze openluchtsport in coronatijd een recreatief geschenk. Dat heeft hopelijk ook geholpen onze immuunsystemen een goede score te laten maken.

Winter nou ja

Wat de natuur betreft: dankbare kikkers woelden zich in de vijver van hole drie naar comfortabele dieptes. De aardwarmte houdt ze daar vorstvrij, waarmee ze op bescheiden schaal een goed voorbeeld geven van duurzaam overleven. Hulde voor het noeste uitdiepen van deze poel. Toch werd begin december even bits met z'n winter. Een bosmuis was niet op tijd terug in het warme hol en sneuvelde tussen de ijzige grassprietten. Zeven vorstdagen en direct waren de koperwieken bijna de hele maand op en rond de baan te horen. Deze noordelijke lijsterachtigen kunnen aardig tekeer gaan in het bessenbestand van onze struiken. De vorst van eind december heeft ze niet uit de omgeving kunnen verjagen naar zuidelijker bessenverzamelingen. Tot in februari bleven ze hun sriep-roepjes communiceren en één keer verrasten we, als vroege golfers, ze 's morgens toen ze de omgeving van green 9 als slaappleats hadden gekozen. Ook de kepen, die 's zomers erg gesteld zijn op de rust van de noordelijke naaldwouden en 's winters op een omgeving met veel beukenootjes, arriveerden massaal en bleven tot het laatste nootje in februari bivakkeren. Onze eigen plaatselijke appelvinken reageerden een maand na de kortste dag al met hun minieme krassende zangetje op het lengen der dagen, daarin bijgestaan door koolmezen, pimpelmezen en boomklevers. De spreeuwen hadden een lachprogramma waar ze imitaties ten beste gaven van respectievelijk buizerd, wulp en zichzelf. Het geluid kan zo gek niet zijn of ze kunnen het leren. Ringtonen op een golfbaan zijn voor iedereen not done behalve voor de spreeuw die dat toevallig in z'n repertoire heeft zitten. Vlak na de kerst was het nog even spannend toen de storm Bella dreigend over de Noordzee aan kwam rollen. Dit keer bleven de spaanders ons bespaard. De code oranje voor een mistig zicht van 50 meter was na de jaarwisseling in Midden Nederland dan weer overdreven het andere uiterste van het spectrum.

Kepen op zoek naar voedsel (zaadjes)

Maart

Als we er van uitgaan dat het gras pas boven de tien graden Celsius groeit, mits alle andere factoren gunstig zijn, heeft de maand maart minder aan de groei bijgedragen dan februari. Zelfs de korte schaatsperiode in februari kon dat niet voorkomen. Het robuuste straatgras en Engels raaigras van de wintergreens hielp in dat verband ook mee om de zomergreens een goede start van het nieuwe speelseizoen te geven. Dat koude weer in de lente wakkert de jachtlust van de havik stevig aan en één van z'n houtduifprooien had hij weer eens tegen het net van de driving-range te pakken gekregen. Maar de lente zette qua daglengte stevig door zodat allengs de zanglijster, mezen, heggemus en vink steeds luidruchtiger aanwezig waren

Tjiftjaf (gewicht 8 gram)

Zelfs de zwarte specht, die weliswaar niet ergens in de baan broedt, maar wel degelijk in de nabije buurt, was met zijn golvende territoriumzang te horen. De kampioen golvende zang is wel de groene specht. Als er één soort is die met z'n zang een vierkante kilometer bestrijkt, is het wel deze groene houthakker en miereneter. En helemaal naturel, zonder lachgas, schatert hij het uit. Pas op het eind van de maand hoorden we de eerste tjiftjaf en waren er ook de eerste kikkers. De tjiftjaf is met z'n 8 gram (2 theezakjes) ook een Afrikaoverwinteraar. En hij komt zeker niet aangewaaid met het Saharastof. Acht gram spieren is het ook niet, maar toch!

Groene kikker, een van de vele

Hole drie

Een aparte vermelding en daarom hier even afzonderlijk genoemd verdient de mol. We moppen allemaal wel eens op de regenwormhoopjes van de greens die de loop van de bal verstoren. Maar een woelende mol achter de regenwormen aan dwingt onmiddellijk tot groot onderhoud. Die gebeurtenissen zijn niet afgewacht en deze ijveraar is gedeporteerd naar minder gevoelig gebied. De apron als mollenverklikker, zodat je tijdig kunt ingrijpen is een prettige bijkomstige functie van deze zone.

Zwartkoptuinfluiter

Heerlijk om in april weer de zwartkop te horen zingen en te weten dat deze soort dat gezang vijf maanden kan volhouden tot in augustus. Z'n zang heeft het melodieuze van de merelzang en een achteloze luisteraar hoort op dat moment misschien wel de merel. Ook hij heeft er wel een paar duizend kilometer opzitten en dan toch nog zingen. Hetzelfde geldt voor de bonte vliegenvanger, die voor het tweede jaar genesteld heeft. Niet al z'n eieren zijn uitgekomen. Het koude voorjaar zou best eens de dwarsligger kunnen zijn. Veel minder insecten bijtijds beschikbaar. De boomklever en de twee grote bonte spechtenfamilies hebben daar minder last van. Ze kloppen hun eiwitrijke eten uit het hout en zijn niet zo direct afhankelijk van de temperatuur in dit opzicht. Ook voor roodborst en heggemus klemt het gebrek aan voldoende voedsel voor de jongen dit koude voorjaar. De roodborst aan de achterzijde van het prieel gaf ook niet thuis. Wel zingen, maar verder zuinig leven. Tja, mei was de derde maand op rij die te koud voor de tijd van het jaar was en dan ook nog zo nat.

Eén zwartkop maakt nog geen zomer (12 apr)

Intermezzo

De maand juni bracht zomer zoals je die graag zou willen onthouden. Warm buitenweer. Helaas, de valwinden van Tiel tot Leersum onthoud je om een andere reden. Een discontinu spoor van vernielde stallen, populieren, villa's en bos. Schadeplek na schadeplek had z'n eigen verhaal. Alsof een reus met enorme voetstappen vernieling had gebracht en daartussen het land met rust had gelaten. Veel regen. Deze juni is de natste in 102 jaar, maar de regen niet meegerekend kon je ook eindelijk weer eens nat worden van je eigen inspanningen. De combinatie van ideale temperaturen en veel regen was goed om de golfbaan diepgroen te houden. Alleen maar tevreden golfers. Zelfs de natuurlijke verspreiding van het coronavirus stond bij de overgang juni-juli even stil. Nauwelijks nieuwe besmettingen. Ook de processierups hebben we dit jaar niet in de baan gezien. Waar een slechte zomer al niet goed voor is.

Bonte vliegenvanger ei

Boomkruipers genoeg, een krappe eikelmarkt en verder

Eind juni waren de jonge grote bonte spechten al zo goed als volwassen en ook de boomkruipers gedroegen zich alsof de baan een soort vrijmarkt was. Verder was het eigenlijk rustig en wat juli betreft een maand Groene kikker, een van de vele Eén zwartkop maakt nog geen zomer (12 apr) Bonte vliegenvanger ei waar de kikkers gelukkig veel vaker het water ingingen dan de ballen. Een statistisch normale maand in De Bilt, maar in het midden van de maand voor Zuid-Limburg een regelrechte waterramp. De normale regenhoeveelheden in De Bilt zouden met een beetje zonnige augustusmaand een prima bramenogst kunnen geven. Die zon is misschien extra ingezet om Limburg te laten opdrogen. Wij kwamen zwaar tekort en zo ook de bramen. Vergeleken met andere jaren was de opbrengst eerder in promillen dan in procenten te benoemen. Kortom, zoals later in het jaar zou blijken, loopt de oogst aan eikels en beukenootjes parallel aan deze bramenarmoede. Gelukkig hebben we geen wilde zwijnen op onze baan, want op zoek naar de laatste eikel kan hun onderzoek zeer diepgravend zijn.

Ree

Zoogdieren

Weliswaar geen zwijn te vinden op de baan, maar waar in andere jaren eekhoorns of konijnen als harig wild rond huppelden kwam er dit jaar een heuse ree binnen de hekken. Dit is misschien wel het grootste zoogdier dat we in de geschiedenis van de club binnen de hekken hebben gehad. Schuwer en wilder kan niet. Een gewoon hert heeft een koeler karakter. Met enig overleg en beleid is hij met afstandsbeïnvloeding de richting van het hek aan de oostkant opgedreven. De spijlen zijn voor een ree geen belemmering. Wat de overige zoogdieren betreft: vooral in de ochtenduren zijn katten sporadische gasten. De spits- en woelmuizen lachen ze waarschijnlijk vierkant uit, maar sommige broedvogels hebben er zeker de pest over in.

Reebok in sprint

Vooraf luidruchtige pimpelmeesjongen trekken in de vroege ochtenduren de aandacht van dit soort jagers. Uitslapen kun je dan vergeten. Of er 's nachts ook nog wel eens een boommarter langs komt, is goed mogelijk. Spechtennesten zijn voor een boommarter goed te doen, maar ook een beetje mager wat buit betreft en dan ook nog maar in een korte periode. Vleermuizen zullen zeker boven het terrein jagen. Het insectenvak van deze supermarkt is door de aanwezigheid van vijvers doorgaans goed gevuld

De nestkasten

Zes soorten op onze baan zijn nestkastbroeders. De zevende soort, gekraagde roodstaart, blijft nog steeds een beetje weg. Boomholtes op de Heuvelrug zijn aantrekkelijker. Meer rust waarschijnlijk. Spreeuw en grote bonte specht zoeken hun broedverblijf ergens in eik, beuk of den. Vooral de eik bij de bunker van hole 8 is al jaren in gebruik. Wat vrije nesten betreft, ergens waar takken of andere steun voorhanden is, zoeken merel, heggemus, vink huismus, winterkoning, zanglijster of glanskop hun veilige onopvallende plek. Grondbroeders zoals de wilde eend willen beschermd zijn tegen vossen, honden en loslopende katten. De tijftjaf, klein maar druk en ook een grondbroeder, vindt op onze baan te weinig dekking voor z'n nest. Misschien is de achtertuint van het zwembad nog het meest geschikt voor deze soort en is dat de reden dat we hem zo vaak horen zingen.

Hieronder staat een overzicht van de nestkasten en hoe er gebroed werd. Bonte vliegenvanger en koolmees hebben ongeveer dezelfde voorkeur voor nestkasten. In vier van de veertien kasten is niet gebroed. Twee pimpelmeeskasten, een boomkruiperkast en in de kast van de gekraagde roodstaart. Daar kunnen verschillende verklaringen voor zijn. De pimpelmezenstand in Duitsland en Engeland heeft te lijden van de bacteriesoort *Suttonella ornithocola*. Dat duurt al meer dan twee jaar. Een pittige longontsteking als doodsoorzaak is het gevolg. Besmetting via aerosolen. Waar kennen we dat van?

Koolmezen en staartmezen schijnen er ook ontvankelijk voor te zijn, maar minder. Mensen lopen geen gevaar. Verder met de nestkasten.

De boomkruiper vindt op het terrein genoeg andere nestgelegenheid en haalt al jaren z'n snavel op voor deze kast, waarna hij hem links laat hangen. Ze waren ruim aanwezig en in de maand augustus en september ritselde het ervan. De gekraagde roodstaart is gewoon afwezig op en rond de baan. We gaan de kast geschikt maken voor de koolmees door de invliegopening kleiner te maken.

KASTTYPE							
	Koolmees	Pimpelmees	Boomklever	Boomkruiper	Bonte vliegenvanger	Gekraagde roodstaart	Roodborst
2021							
Aantal kasten	5	4	1	1	1	1	1
Aantal broeden	4 + 1 bonte vliegenvanger	2	1	0	1 koolmees	0	1
Niet gebroed	0	2	0	1	0	1	0
Aanwezig	+	+	+	+	+	—	+

Overzicht broedresultaten nestkasten DGC

Snelle Jelle

Op 14 augustus was er een inderhaast georganiseerd en uiterst verzorgd buitendiner voor de vrijwilligers. Ook mooi dat de weergoden hiermee de loef afgestoken werd. Twee dagen later kwam het met bakken uit de hemel.

Vrijwilligersdiner augustus

Paddenstoelen

Wat de herfst betreft, munt deze van 2021 uit in paddenstoelen. Dat begon eind augustus al met de grote parasolzwam en liet eind oktober een fraaie grijze gaatjeszwam op een berkenstomp langs de fairway van hole 7 zien.

Intussen is het bladruimen al een flink eind op streek en ook de wintergreens zijn zich aan het voorbereiden. We kijken vol vertrouwen uit naar het volgende golfjaar

Grote parasolzwam bij green 5

Elfenbankje